

## KARAYOLU İLE YOLCU TAŞIMACILIĞINDA KURALLAR VE YOLCU HAKLARI

### GÜVENLİK VE SAĞLIK

- Taşımacılar, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlamak, yolcuyu güvenli bir şekilde taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür.
- Terminallerin park alanlarını kullanan taşıtlardan park sürelerine göre makul bir ücret alınabilir. Ancak, yolcuları terminale getirmek veya terminalden almak üzere terminal içinde bulunan genel park alanlarını kullanan özel ve resmi otomobillerden 25 dakikayı geçmeyen giriş ve çıkışlarda ücret alınmaz. Bu durumdaki otomobillere genel park alanlarının dışında terminal içinde özel bir park alanı tahsis edilmesi halinde ise söz konusu ücretsiz süre ikiye katlanarak 50 dakika olur.
- Yolcular da taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar.
- Sürücüler, yolculara hizmet eden görevliler ve yolcular, trafiğin güvenliğini tehlikeye düşürecek, diğer yolcuları rahatsız edecek genel ahlaka ve adaba aykırı tutum ve davranışlarda bulunamaz, taşıtın teknik donanımını olumsuz etkileyecek hiçbir elektronik cihazı kullanamazlar.
- Sürücüler seyahat esnasında yolcularla veya personelle uzun süreli sohbet edemezler.
- Seyahat esnasında sürücüler ses ve görüntü cihazlarının yönetimini yapamazlar.
- Yolculuk sırasında ikram edilen yiyecek, içecek, mendil, kolonya ve benzeri maddeler Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan mevzuata uygun olmalıdır.
- Yetki belgesi sahiplerinin bu yönetmelik kapsamında verdikleri hizmetlerden yararlananlar, 4077 sayılı tüketicinin korunması hakkında kanun ile sağlanan tüketicinin korunması haklarına sahiptirler. Hizmetten yararlananlara kusursuz hizmet vermek zorundadırlar. Kusursuz hizmet, hizmetten yararlananların hakkıdır.

### YOLCU BİLETLERİ VE TARİFELER

- Yolcu taşımaları biletsiz yapılamaz.
- Bilet satışı yapılan terminallerde ve çevresinde yolcuları yönlendirmek için personel istihdam edilemez, çalıştırılmaz ve bunlardan yararlanamazlar.
- Taşımaya ilişkin ücret ve zaman tarifeleri görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılmalıdır. Taşımacılar, Bakanlık tarafından onaylanmış tarifelere uymak zorundadır. Tespit edilmiş ücret tarifelerinin üzerinde ücret alınamaz.
- Düzenli yolcu taşımalarında her yolcu için ayrı bilet düzenlemek zorunludur.
- Düzenlenen yolcu biletinde, yetki belgesi sahibi taşımacının ve varsa acentesinin adı, unvanı ile adresi, vergi dairesinin adı ve hesap numarası ile yolcunun adı, soyadı, kalkış ve varış yeri, koltuk numarası, hareket tarihi ve saati, taşıma ücreti, biletin seri ve sıra numarası ve düzenleme tarihinin yer alması zorunludur.
- Bir yolcuya bilet karşılığında satılan koltuk, bir başkasına mükerrer olarak satılamaz.
- Yolcular seyahat süresince yolcu biletini yanlarında bulundurmamak zorundadırlar.
- Taşıtların trafik tescil belgesinde belirtilen toplam koltuk sayısı dışında yolcu taşınamaz.
- Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir.
- Aynı güzergâh üzerinde gidiş ile dönüş için değişik ücret tarifi uygulanamaz.

- Otobüs hareket saatinin 24 saat öncesine kadar yapılacak olan müracaatlarda, bilet ücretinin tamamının iade edilmesi, 12 saat öncesine kadar yapılacak müracaatlarda ise 6 ay geçerli açık bilet düzenlenmesi zorunludur.
- 6 yaş altında olan çocuklar yolcu bileti düzenlenmeksizin seyahat edebilirler. Bunlar için ayrı koltuk talep edilmesi halinde, bilet ücreti geçerli ücret tarifesi üzerinden %30 indirimli düzenlenir.
- 6 yaş ve üzeri tüm yolcuların ayrı koltukta seyahat etmesi zorunlu olup, 6 ile 12 yaş arası çocuklar ile yaş şartı aranmaksızın en az %40 oranında özürlü olduğunu belgeleyen kişiler için bilet ücreti geçerli ücret tarifesi üzerinden %30 indirimli düzenlenir.

## **YOLCU EŞYASI VE BAGAJ**

- Yolcunun 30 kilograma kadar olan bagajı ücretsiz taşınır. Bagajlar yolcuların biletlerinde gösterilen koltuk numaralarına göre etiketlenir.
- Yolcu beraberinde olmayan ticari eşya ve kargo taşınamaz.
- Taşıtın bagaj taşınmasına mahsus bölümleri dışında eşya taşınamaz.
- Özel kafeslerinde kedi, köpek ve kuş gibi evcil hayvanlar bagaj taşımaya mahsus bölümlerde taşınabilir.
- Taşıtın içinde canlı hayvan hiçbir şekilde taşınamaz.
- Tehlike yaratabilecek yanıcı, yakıcı, parlayıcı ve patlayıcı ve benzeri nitelikteki yolcu eşyası, kargosu ve bagajı bagaj bölümü de dâhil olmak üzere taşınamaz.
- Düzenli yolcu taşımalarında kalkış ve/veya varışların bir terminalden yapılması esastır. Ancak, yeri ve zamanı önceden belirlenen ara duraklarda da yolcu indirilip, bindirilerek bilet satışı yapılabilir.
- Şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacıları duraklamalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından, varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı sorumludur.

## **ÇEVREYE SAYGI, İNSAN SAĞLIĞINI KORUMA**

- Taşımacılar çevre ve insan sağlığını koruma, çevre kirliliğini önleme amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerini bilmek ve bunlara uymak zorundadır.
- Yetki belgesi sahipleri faaliyetleri ile ilgili olarak Bakanlıkça yayınlanan tebliğlere, yönergelere ve genelgelere uymakla yükümlüdürler.

## **EVÇİL HAYVAN İLE OTOBÜSE BİNMENİN KURALLARI**

Ulaştırma Bakanlığı'nın Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nde yaptığı düzenleme ile evcil hayvanlar artık otobüs yolculuklarında hayvan sahibiyle birlikte seyahat edebilecek. Evcil hayvana ait güncel aşı karnesi olmak koşuluyla, köpek (tehlike arz edenler hariç), kedi ve kuşları (muhabbet kuşu, kanarya, saka vb. gibi) kapsayan bu düzenlemeye göre evcil hayvanlar artık özel taşıma ekipmanı (kafes .vb.) belirlenen ölçü/ebatlarda ve kilitli olmak koşuluyla hayvana sahip yolcunun kucağında ya da oturduğu koltuğun önünde yolculuk yapabilecek.

**Uzman veteriner görüşlerine göre;** seyahate çıkılmadan önce evcil hayvanın sağlık tetkiki yapılıp, güncellenmiş aşı karnesi ve evcil hayvanın yolculuk esnasında rahatça taşınabileceği kafes veya bunun gibi kilitlenebilir ekipmanları temin edilmelidir.

Bakanlık evcil hayvanın taşınması ile ilgili düzenleme yapmadan önce evcil hayvanların sahipleri ile beraber otobüs içinde taşınmasına izin verilmiyor, söz konusu durumda evcil hayvanların sadece bagaj için ayrılan bölümlerde seyahat etmesi uygun görölüyordu.

Resmî gazetede yayınlanan yeni düzenlemeyle, aşı karnesinde aşıları tam ve işlenmiş şekilde bulunan kuş, kedi, köpek gibi evcil hayvanlar sahipleriyle birlikte otobüs içinde de seyahat edebilecektir. Şunu da belirtmek gerekirse; yapılan düzenleme, her cins ve özellikte kedi ya da köpeği içermiyor. Sahibi ile birlikte seyahat edecek kedi ve köpeğin saptanmış tehlikeli türler haricinde evcil ve daha önemlisi de en fazla 8 kg ağırlığında olması gerekiyor. Sadece kedi, köpek ve ötücü kuşlar (muhabbet kuşu, kanarya vb.) evcil hayvan olarak taşınabilmektedir. Evcil hayvanlar, kutu, koli, çanta vb. ürünler içerisinde taşınamaz. Belirlenen standartlara uygun özel kafesleri içerisinde ve kilitli olmak şartıyla otobüs içerisinde taşınabilir. Evcil hayvanın sağlıklı, bakımlı, etrafına koku yaymayan ve sessiz sakin mizaçlı olmasına dikkat edilmelidir. Fiziksel görünümü kötü durumda olan ve sağlıksız olan canlı hayvanlar otobüs firmaları tarafından taşıma için kabul edilmeyebilirler. Hayvan sahibi, isterse kafes içindeki köpek, kedi veya kuşu için bir kişilik standart bilet ücreti karşılığında yanındaki koltuğu da satın alabilir. Özellikle burada vurgulanmak istenen ise yolcu, önünde ya da arkasında koltuk için talepte bulunamaz. Bununla birlikte bazı otobüs firmaları gerekirse evcil hayvanların araç içinde taşınabileceği özel seferler de düzenleyebilir.